హౌవురా మెయిల్ ఏలూరు స్టేషను దాటింది ఒక గంటలో విజయవాడ చేరుతుంది - అనేసరికి సంధ్య గుండెలు వేగంగా స్పందించసాగాయి లోలోపల భయం భయంగా వుంది ఆ మాటకువస్తే దసరా సెలవులకు విజయవాడ ప్రయాణం పెట్టుకున్నప్పటి నుంచే అదోకరకం భయం ఆరంభమయిందని చెప్పాలి

మధ్యాహ్నం వాల్తేరులో మెయిల్ ఎక్కినప్పటి నుంచీ ఆ భయం ద్విగుణీకృతమయింది పక్కనే కూర్చున్న భాస్కర్ అది పసికట్టాడో ఏమో ఎన్నో కథలు చెప్పూతూ వచ్చాడు, మరెన్నో కబుర్లాడాడు ఆ కథలలో, కబుర్లలో కొంతవరకు సంధ్య భయం పోగొట్టుకున్నది కాని రాజమండ్రిలో భాస్కర్ దిగిపోతూ కర్తవ్యం గుర్తుచేసేసరికి తిరిగి ఆరంభమయింది భయం

"వెంటనే ఉత్తరం వ్రాస్తావుకదా! సంధ్యా!"

అలా గుర్తుచేసిన మరుక్షణంలో ఆమె గుండెలు గుబగుబలాడినయ్ మనసు క్షణాలమీద దిగులు గూడు కట్టింది

ప్లాట్‌ఫారం మీద కంపార్ట్‌మెంటు పక్కగా నిలబడి భాస్కర్ చెప్పేది వినే స్థితిలోనే లేకపోతే సమాధానం ఏం చెప్తుంది ?

"ఏం సంధ్యా! మాట్లాడవేం ?"

ఏం మాట్లాడుతుంది, ఈ ప్రయాణ లక్ష్యం తలచుకుంటేనే భయం కలుగుతుంటే!

"ఏమో! భాస్కర్! భయంగా వుంది"

"ఓ! మైడియర్! ఆ భయమే వద్దంటున్నాను ధైర్యంగా వుండమంటున్నాను" సంధ్య చేయి సన్నగా నొక్కి ధైర్యం ఇంజెక్ట్ చేయటానికి ప్రయత్నం చేశాడు భాస్కర్

"పోనీ! నీతోపాటు నన్ను విజయవాడ రమ్మంటావా ?"

గార్డు విజిల్ ఊది, పచ్చజెండా వూపుతున్నాడు

మైగాడ్! ఒంటరిగానే ఎదుర్కోలేని స్థితిలో వున్న తను భాస్కర్‌తో జంటగా ఇంట్లో అడుగు పెట్టగలదా ?

"ఉత్తరం రాస్తాలే! భాస్కర్! నీవు ఉండు ట్రయిన్ కదులుతున్నది"

కనుచూపు మరుగయేవరకు భాస్కర్ చేయి వూపుతూనేవున్నాడు ఉన్న కాస్త ధైర్యమూ భాస్కర్‌తోపాటు రాజమండ్రిలోనే దిగిపోయింది - అస్తమించిన భాస్కరునితో వెలుగు అంతర్హితమయే విధంగా

ఖాళీ అయిన చోటులో యిద్దరు ఆడపిల్లలు, ఒక మగమనిషి వచ్చి కూర్చున్నారు ఆ ఆడపిల్లలు స్కూల్ విషయాలు మాట్లాడుకుంటున్నారు మగమనిషి తనతో తెచ్చుకున్న మాగజైన్ చదువుకుంటున్నాడు ఎదురుబెంచీ మీద కూర్చున్న కుటుంబం తమిళంలో మాట్లాడుకుంటున్నారు వారిలోకం వారిదే!

సంధ్య వెలుపలికి చూస్తూ కూర్చున్నది సూర్యుడు పడమటకు వాలిపోతున్నాడు మెయిల్ వేగంగా ముందుకు పరుగులు తీస్తున్నది. ఆత్యయిక పరిస్థితి ప్రకటించిన తర్వాత రైళ్ళు లేటుగా నడవకూడదనుకున్నాయేమో! టెలిగ్రాఫ్ స్తంభాలు అంతకంటె వేగంగా వెనక్కిపోతున్నట్లుగా కన్పిస్తున్నాయ్! ఐన్‌స్టీన్ ప్రవచించిన సాపేక్ష సిద్ధాంతం వాటిని వెనక్కి నెట్టుతున్నదా ?!

సంధ్య ఆలోచనలు గతంలోకి యింకా వేగంగా పరుగులు తీస్తున్నాయి

*　　*　　*

బి ఏ ప్యాసుకావటంతో అమ్మ తనని చదువు ఆపమన్నది మంచి సంబంధం చూసి వివాహం చేయటం తమ బాధ్యత అని నాన్నగారితో అనేది కాని నాన్నగారు తటస్థంగా వున్నారు తన ఇష్టం అన్నారు ఎం ఏ చదువుకోవాలని వుంటే చదువుకోమ్మన్నారు ఆ తర్వాతే పెళ్లి చేయవచ్చు అని అభిప్రాయపడ్డారు తన అభిరుచులపట్ల నాన్నగారి అభిమానానికి తనకెంతో ఆనందం కల్గింది తన యందు నాన్నగారికి గల ఆపేక్షకు కరిగిపోయింది ఎం ఏ చదువుకోవాలన్న తన కోర్కెను వెల్లడించింది

అమ్మ ఇంకేమీ మాట్లాడలేదు నాన్నగారి మాటను కాదనలేదు అయితే అమ్మకు సొంత అభిప్రాయం లేకపోలేదు ఆ మర్నాడు మాటల మధ్యలో ఆమె మనసులోని మాటను చెప్పింది

రామారావు బావకు తనను యిచ్చి పెండ్లి చేయాలని ఆమె ఉద్దేశం నాన్నగారికీ, అత్తయ్యకూ మాటా మాటా వచ్చిందిట ఫలితంగా అయిదారేళ్ళ నుంచి రాకపోకలు లేవు ఈ విధంగా సంబంధం కలిస్తే మళ్ళీ రాకపోకలుంటాయి అని, బంధుత్వాలు తెగకుండా వుంటాయి అని అమ్మ అభిప్రాయం

ఇంతకుముందు నాన్నగారుగాని, అమ్మగాని తనముందు తన వివాహ ప్రసక్తి ఎన్నడూ తీసుకురాలేదు పిల్లలముందు ఫలానా సంబంధం అనుకోవటం వారికి నచ్చని విషయం అందునా అయిన సంబంధాల గురించి అలా మాట్లాడుకోవటం వారికి యిష్టముండదు 'ఇది నా కోడలు', 'వాడు నా అల్లుడు' – అని పెద్దలు పిల్లలముందు చెప్పుకోవటం, తీరా పెద్దయ్యాక అవి కాకపోతే బాధపడటం మంచి సంప్రదాయం కాదని వారి అభిప్రాయం

ఇప్పుడు తనకు పైచదువులు చెప్పించాలా, పెళ్లి చేయాలా అనేది నిర్ణయించుకోవాలసిన సమయం అన్న ఉద్దేశంతో అమ్మ తన మనసులోని మాటను బయటపెట్టింది నాన్నగారు మాత్రం ఇంకా గుంభనంగానే వున్నారు

తను రామారావు బావను ఆ దృష్టితో ఎన్నడూ చూడలేదు ఆ మాటకువస్తే తనకు పెళ్లిమీదకంటే చదువుమీదే మనసు వుంది తన మాటే చెల్లింది చివరకు

ఎక్కడ చదవాలి అన్న ప్రసక్తి వచ్చేసరికి అమ్మ గుంటూరు పి జి సెంటర్ అయితే బాగుంటుందేమో అన్నది కాని నాన్నగారు వాల్తేరు అన్నారు గుంటూరు అయితే విజయవాడకు దగ్గర అనీ, తను అసలే పిరికిదాబట్టి తాము అప్పుడప్పుడు వెళ్లి చూసిరావచ్చు అని, లేదా శని ఆదివారాలలో

తను యింటికి వచ్చిపోవటానికి అందుబాటుగా ఉంటుంది అన్న అభిప్రాయం ప్రకటించింది అప్పటికే నాన్నగారు గుంటూరుకు సుముఖంగా లేకపోతే— తను తల్లిదండ్రుల చాటున పెరిగిన పిల్ల అనీ, తను పిరికి అనీ, గుంటూరులో అయితే ఇంటి దగ్గర మేనత్త కనిపెట్టి ఉంటుందనీ, రామారావు కాలేజీ లెక్చరరుగా ఉన్నాడు కాబట్టి చదువులో సహాయంగా ఉంటాడని అమ్మ తన అభిప్రాయానికి బలం చేకూర్చుకోవటానికి ప్రయత్నం చేసింది

ఈ మాట విన్న తర్వాత నాన్నగారు గుంటూరులో చదవటానికి ససేమిరా ఒప్పుకోలేదు వాల్తేరు యూనివర్సిటీలో చదువుతుంది, చక్కని లేడీస్ హాస్టలు ఉంది, అందులో చేరుతుంది, ఎల్లకాలం తల్లిదండ్రుల చాటున పెరగకూడదు పిల్లలు, దూరంగా, ధైర్యంగా ఉండటం అలవాటు కావాలి నలుగురితో కలిసి మెలిసి ఉండటం నేర్చుకోవాలి— అంటూ ఎన్నో చెప్పారు

అమ్మ ఇక కాదనలేదు

నాన్నగారు స్వయంగా వాల్తేరు వచ్చి యూనివర్సిటీలో ఎం ఏ లో చేర్పించి లేడీస్ హాస్టల్లో అట్టిపెట్టి వెళ్లారు

తను చాలా శ్రద్ధగా చదువుకుంటున్నది అక్కడి వాతావరణానికి క్రమక్రమంగా అలవాటు పడుతున్నది పరీక్షలలో మంచి మార్కులు వస్తున్నాయి ప్రతి పరీక్షలో తనది సెకండ్ రాంక్, ఫస్ట్ రాంక్ ఒక బాయ్ స్టూడెంట్‌కి వచ్చేది క్లాస్‌మేట్స్ తమ ఇద్దరినీ ప్రత్యర్థులుగా చూసేవారు

తనకు అసూయ లేదుగాని, ఫస్ట్‌రాంక్ తెచ్చుకోవాలన్న పట్టుదల ఉండేది ఇంకా కష్టపడి చదివింది మరొక పరీక్షలో తనకి ఫస్ట్ వస్తే అతగాడికి సెకండ్ వచ్చింది

ఆ రోజు ఇప్పటికీ తన స్మృతి పథంలో మెరుస్తూ ఉంటుంది ఆనాటి సంఘటన తన జీవిత పథానికి ఒక పెద్ద మలుపు!

లైబ్రరీ రిఫరెన్స్ సెక్షన్‌లో తను ఒక్కర్తే కూర్చుని నోట్స్ తయారు చేసుకుంటున్నది

"ఎక్స్‌క్యూజ్ మి! మాడమ్!"

ఎవరా అని వెనక్కి తిరిగి చూస్తే అతగాడే!

"పొద్దుటా మీ ఆన్సర్ పేపర్ ఒక్కసారి ఇస్తారా? చూసి ఇస్తాను" అతని అభ్యర్థనను తను కాదనలేకపోయింది పుస్తకాల మధ్యలో ఉన్న ఆన్సర్ పేపరు తీసి ఇచ్చింది

"ఇక్కడ కూర్చుంటే మీకేమయినా అభ్యంతరమా?" అతని ప్రశ్నలో ధ్వనించిన సంస్కారం తన మనసును ఆకట్టుకుంది అది అందరికీ సంబంధించిన లైబ్రరీ తనకు ఎందుకు అభ్యంతరం!

"కూర్చోండి"

ఎదురుగా వున్న కుర్చీలో కూర్చుని అయిదు నిమిషాలు తను యిచ్చిన ఆన్సర్ పేపరు దీక్షగా చూసి యిచ్చేస్తూ—

"చాలా బాగా వ్రాశారండి! రియల్లీ యు డిజర్వ్ ఫస్ట్ మార్క్! కంగ్రాచ్యులేషన్స్" అన్నాడు

"థాంక్స్"

తను ఏమేమి పుస్తకాలు రిఫర్ చేసింది అడిగి తెల్సుకున్నాడు. తను ఏమేమి చదివేది చెప్పాడు

అలా భాస్కరుతో అయిన పరిచయం క్రమక్రమంగా వృద్ధి అయింది

లీజర్ టైమ్‌లో లైబ్రరీలో కూర్చుని పుస్తకాలు రిఫర్‌చేస్తూ కన్పించేవాడు తనకు చదువుపట్ల అతనికి గల శ్రద్ధాసక్తులకు తను పులకించిపోయేది తనూ పట్టుదలగా చదువుతున్నది తనకు ఒకటి రెండు పరీక్షలలో ఫస్ట్ మార్క్ రావటం జరిగింది అటువంటి సమయాలలో అతను ఈర్ష్యచెందక తనను మెచ్చుకునేవాడు ఇంకా బాగా చదవమని ప్రోత్సహించేవాడు అతని మెచ్చుకోలుకు తను కరిగిపోయేది

ఇంకా ఇంకా కష్టపడి చదువసాగింది ఇప్పుడు యిద్దరూ పోటాపోటీగా వున్నారు ఒకరిని మించాలని మరొకరికి పట్టుదల మించినవారిని చూసి మెచ్చుకోలు!

పాఠాలమీద ప్రారంభమయిన ప్రసంగం క్రమక్రమంగా ప్రాపంచిక విషయాల మీదకు మళ్లేది లైబ్రరీలో కలుసుకోవటంతో ఆరంభమయిన పరిచయం రోజు రోజుకూ బాహ్య ప్రపంచంలోకి జరిగేది

భాస్కర్ ఒక్కరోజు కాలేజీకి రాక కన్పించకపోతే ఎంతో ఆరాటపడేది! మరుసటిరోజు కన్పించేసరికి మనసు ఊరట చెందేది తనూ క్రితం రోజల్లా అదే స్థితిలో వున్నమాట అతను వెల్లడించేసరికి మనసు ఊగిపోయేది

ఫిలిం బ్యాలట్ ముగింపుతేదీ:
16-2-'76

పనిగట్టుకు బీచ్‌కి వచ్చేవాడు భాస్కర్ తను పని కల్పించుకుని వెళ్లేది ఒకరి కళ్లలోకి ఒకరు చూస్తూ ఒకరి మాటలలోని మాధుర్యం మరొకరు ఆస్వాదిస్తూ—రోజులు, నెలలు యిట్టే దొర్లిపోయాయి

ఇది ప్రేమ అని తెలుసుకోవటానికి యింకెన్నో రోజులు పట్టలేదు

దగ్గర వున్నప్పుడు— భాస్కర్ సూదంటురాయి, తను ఇనుము

దూరంగా వున్నప్పుడు— భాస్కర్ సూర్యుడు, తను గ్రహము

ఈ అయస్కాంత ఆకర్షణ నుంచి తను తట్టుకోలేకపోతున్నది, ఈ గురుత్వాకర్షణ నుంచి తను తప్పుకోలేకపోతున్నది

ఒక ఘడియ ముందు ఉదయించిన పున్నమి చంద్రుడు సముద్రంలో వేయించిన వెండిబాట వెంట అతనూ, తనూ చేయీ చేయీ కలుపుకొని దిగంతానికి నడిచిపోవాలన్న ఆకాంక్ష—

ప్రాగ్దిశలో ఉదయించే సూర్యుడు పశ్చిమాకాశాన విరియించే రంగుల హరివిల్లు అతనూ, తనూ చెరొకపక్కా పట్టుకుని బంగరు భవిష్యత్తులోకి పరుగులు తీయాలన్న తపన—

దసరా సెలవులకు ఇంటికి వచ్చి తల్లిదండ్రుల అనుమతి తీసుకోవాలన్న నిర్ణయం చేశాయి

ప్రయాణం అనుకున్న నాటినుంచీ భయమే! అమ్మ ఏమంటుందో? నాన్నగారు ఒప్పుకుంటారో లేదో? ఈ వెండి బాట చిక్కేనా? ఆ బంగరు భవిష్యత్తు దక్కేనా?!

తను ఊహల్లోనే ఉన్నది

హవురా మెయిల్ విజయవాడ ప్లాట్‌ఫారం మీదికి వచ్చి ఆగింది

* * *

సంధ్య రిక్షా దిగి ఇంట్లోకి వెళ్లేసరికి ఇల్లు నిశ్శబ్దంగా ఉంది రామనాథంగారు ఒక్కరే కూర్చుని భవాన్స్ జర్నల్ చదువుకుంటున్నారు సంధ్య వచ్చింది ఆయన గమనించలేదు సంధ్య పలకరించగా ఆయన ఆశ్చర్యపోయారు

"ఇదేమిటమ్మా! ఇలా వచ్చావ్! సెలవులకు రానంటావిగా?"

"అవును నాన్నగారూ! అలాగే అనుకున్నాను ఫైనల్ ఇయ్యర్ కదా అక్కడే ఉండి చదువుకుందామనుకున్నాను కాని"

"తక్కిన స్నేహితులందరూ ఇళ్ళకు వెళ్తుంటే నీవూ బయల్దేరి వచ్చావ్? అంతేనా?"

"ఆఁ! అదే నాన్నగారూ!" అసలు సంగతి చెప్పే ధైర్యం లేదు సంధ్యకు

'నువ్వు రానని రాశావు కదా! అందుకని మీ అమ్మ మీ మామయ్యగారింటికి వెళ్లింది చూసి, నాలుగు రోజులుండి వస్తానని"

"అయితే అమ్మ ఇంట్లో లేదన్నమాట"

"అమ్మే కాదు తమ్ముడూ లేడు బయాలజీ టూర్‌కి మైసూర్ వెళ్లాడు లోపల వంట మామ్మగారుంది వెళ్ళు"

సంధ్య స్నానం చేసి, బట్టలు మార్చుకుని వచ్చేసరికి రామనాథంగారు బావమరదికి ట్రంక్‌కాల్ చేస్తున్నారు సంధ్య వచ్చింది కాబట్టి భార్య అన్నపూర్ణమ్మగారిని పంపించమని చెప్పారు

"అమ్మాయ్! రేపు ఉదయమే మీ అమ్మ బయల్దేరి వస్తుంది"

రామనాథంగారు సంధ్య చదువు గురించి, పరీక్షల గురించి, ఇంటర్నల్ ఎసెస్‌మెంటు గురించి, హాస్టల్ జీవితం గురించి అడుగుతూంటే సంధ్య సమాధానం చెప్తున్నది కాని ఆమె ఆలోచన తండ్రికి భాస్కర్ గురించి ఎలా చెప్పటమా అనే!

భోజనాలయి పడుకున్నా యిదే ఆలోచన సంధ్యకు తెల్లవారి ఉదయం తల్లి వస్తుంది ఆమెకు ఈ ప్రేమలూ— పెళ్లిళ్లూ నచ్చుతాయో లేదో! అదీగాక వాల్తేరు చదువుకు పోబోయే ముందు రామారావు బావకు తనని యిచ్చి పెళ్లి చేస్తే బాగుంటుందన్న తన కోరిక బహిర్గతం చేసిందికూడాను

నాన్నగారి మనసులో రామారావు బావ సంబంధం గురించి ఎటువంటి ఆలోచన వుందో తెలియదు అత్తయ్యతో వచ్చిన మాట పట్టింపు మీదే కూర్చున్నారు అంతమాత్రాన భాస్కర్ సంబంధం ఒప్పుకుంటారా?

సస్పెన్స్ భరించలేకుండా వున్నది సంధ్య తల్లి వచ్చేముందే తండ్రికి చెప్పాలని ఆమె ప్రయత్నం తల్లి బి ఏ తో చదువు ఆపించి, పెళ్లి చేయమంటే— సంధ్య మనసులోని కోరిక గ్రహించి పై చదువులకు పంపించిన తండ్రి— యిప్పుడు

తల్లి — తండ్రి

ఈ పెళ్లి విషయంలో కూడా సుముఖంగా వుండక పోతారా అన్న ఆశ లేకపోలేదు సంధ్యకు తొలికోడి కూసింది తూర్పున వేగుచుక్క వీనస్, పశ్చిమాన వెన్నముద్ద జుపిటర్—ధైర్యంగా వుండమంటున్నాయి

ఉదయం బ్రేక్‌ఫాస్ట్ సమయంలో సంధ్య గొంతు సవరించుకొంది

"నాన్నగారూ! క్రితం సంవత్సరంలోలాగానే ఈ సంవత్సరమూ నాకు మంచిమార్కులు వస్తున్నాయి"

"మంచిదమ్మా! మీ అమ్మ గుంటూరులో చదివించమన్నా—నేను కాదని నిన్ను వాల్తేరు పంపించింది అందుకే శ్రద్ధగా చదువుకొనే నీవంటి ఆడపిల్లలకు అది అనువయిన వాతావరణం"

రామనాధంగారు తన ధోరణిలో తను ఉన్నారు ఆయనని అలా వదిలితే ఎంతసేపయినా తనకు నచ్చే విషయాల గురించి మాట్లాడగలరు కాని సంధ్య— తను మెచ్చినవాని గురించి తండ్రికి నచ్చచెప్పాలన్న— ఉద్దేశం

"అవును నాన్నగారూ! టవున్ రొదకు దూరంగా వుంటుందిగా యూనివర్శిటీ! చాలా ప్రశాంతంగా వుంటుంది హాస్టల్ సముద్రానికి దగ్గరగా వున్నా ఆ హోరు నేపధ్య సంగీతంలా హాయిగా వుంటుంది అందుకనే నాకు సెకండ్ రాంక్ — అతనికి ఫస్ట్ రాంక్" భాస్కర్ ప్రసక్తి తీసుకురావాలని సంధ్య ప్రయత్నం

"అతను — ఎవరు సంధ్యా! నీకన్నా శ్రద్ధగా చదువుతాడా?"

"శ్రద్ధేకాదు నాన్నగారూ! మంచి తెలివయిన వాడు కూడాను"

"ఆహా!"

"మనిషికూడా చాలా మంచివాడు నాన్నగారూ! అందుకనే అతనంటే నాకు"

రామనాధంగారు సంధ్య ముఖంలోకి పరీక్షగా చూడసాగారు—ఈ మాట్లాడేది తన కూతురేనాఅని

సంధ్య ఆ చూపులకు తట్టుకోలేక ముఖం పక్కకు తిప్పుకుంది

"అతనంటే నీకు ఏమిటమ్మా?"

ప్రేమ అనబోయి — భయపడి — "ఇష్టం నాన్నగారూ" అన్నది సంధ్య

దసరా సెలవులకు ఇంటికి రాకుండా వాల్తేరులో ఉండి చదువుకుంటానన్న సంధ్య అనుకోకుండా రావటం ఇప్పుడు ఎవరో ఒక అబ్బాయి ప్రసక్తి తీసుకురావటం, అతనంటే తనకు ఇష్టమనటం — రామనాధంగారికి పరిస్థితి అర్ధమవుతున్నది

"ప్రేమించుకున్నారు — అంతేనా?"

"అవును — నాన్నగారూ — అంతే!"

రామనాధంగారి నొసలు ముడిబడ్డాయి ఆయన అహం దెబ్బతిన్నది కూతురిని చదువుకోమని వాల్తేరు పంపించాడు కాని ప్రేమించుకోవటానికి కాదు

"పెళ్లి కూడా చేసుకున్నారా?" ఆయన గొంతులో వెటకారం ధ్వనించింది

"చేసుకోలేదు నాన్నగారు — చేసుకుందామనుకున్నాం"

ఆవేశంతో ఊగిపోయారు రామనాధంగారు నిర్ణయాలు, వాగ్దానాలు కూడా అయిపోయాయి తన పెద్దరికాన్ని లెఖ్క చేయలేదు తండ్రిగా తన అస్థిత్వాన్ని ఖాతరు చేయలేదు తల్లిదండ్రుల చాటున, ఆకుల మధ్య పిందెలాగా పెరిగిన పిల్లను చిలక కొట్టిందా పిందె ఫలించదు, నేల రాలిపోతుంది

"అంతా నీ ఇష్టమేనా? పెద్దవాళ్ళం ఏమయామనుకున్నావ్? పై చదువులు చదివేసరికి కళ్ళు నెత్తికొచ్చాయా?, పొఖుగూరు పోయెసరికి పెద్ద అయాననుకున్నావా?" రామనాధంగారి కళ్ళు చింతనిప్పుల్లా అయాయి

"భాస్కర్ చాలా మంచివాడు నాన్నగారూ! లతన్ని చూస్తే మీరిలా అనరు"

"నాతో ఇక ఒక్క మాట మాట్లాడటానికి వీలులేదు ఈ పెళ్లి జరగటానికి వీల్లేదు, జరగదు నీవు ఇక వాల్తేరు వెళ్ళేదికూడా లేదు నీ చదువు ఇంతటితో సరి" తన నిర్ణయము తెగేసి చెప్పారు

"అది కాదు — నాన్నగారూ" అగాధంలో పడిపోతున్న మనిషి ఓ చిన్న రాయి పట్టుకొని ఆగటానికి చేసే ప్రయత్నంలా సంధ్య తండ్రికి నచ్చచెప్ప ప్రయత్నం చేసింది

బాతాఖానీతో పక్కవారిపని
పాడుచేయకండి! అదే క్రమశిక్షణ

"నా కింకా ఏమీ చెప్పవద్దు" అన్నారు రామనాధంగారు మేఘంలా గర్జించి బయటికి వెళ్లిపోయారు

సంధ్యకు దుఃఖం ఆగింది కాదు, కళ్ళు ఒత్తుకుంటూ లోపలి గదిలోకి వెళ్లింది తలుపు బిగించుకుని దిండులో తల దూర్చి ఎంతసేపో కుమిలిపోయింది తన భయమే నిజమయింది! అంతరాంతరాలలోని అనుమానం వృధా పోలేదు

కన్నెపిల్ల కోరుకున్నవాడిని చేసుకోకూడదా? ఆడపిల్ల జీవిత సహచరుని ఎన్నుకోకూడదా? ఆడపడుచు తన అభిరుచులకు తగినవాడితో జీవితం పంచుకోకూడదా? స్త్రీకి ఆ మాత్రం స్వాతంత్ర్యం లేదా? ఈ అంతర్జాతీయ మహిళా సంవత్సరంలో తనవంటి కన్నెపిల్లలకు జరిగే మేలు ఏమిటి?

భాస్కర్ ఉత్తరం వ్రాయమన్నాడు ఏం వ్రాస్తుంది? స్వయంగా చెప్పి అతని సలహా తీసుకుంటే —

గబగబా లేచింది బట్టలు సంచిలో పెట్టుకుంది నాన్నగారు ఆఫీసునుంచి సాయంత్రానికిగాని రారు కాని తల్లి కాసేపటికి రావచ్చు ఆమె వస్తే స్నేహితుల యింటికి వెళ్లినట్లుగా చెప్పమని వంట మామ్మగారితో చెప్పి సంధ్య బయల్దేరింది

స్టేషనుకు వెళ్లి రాజమండ్రికి టికెట్ తీసుకుంది సర్కార్ ఎక్స్‌ప్రెస్ ప్లాట్‌ఫారంమీదకు వస్తున్నట్లుగా లౌడ్‌స్పీకర్‌లో ఎనౌన్స్‌మెంటు విన్పిస్తోంది సంధ్య ప్లాట్‌ఫారంమీదకు వెళ్ళేసరికి ట్రయిన్ వచ్చి ఆగుతున్నది లేడీస్ కంపార్టుమెంటు వెతుక్కుంటూ వెళ్లింది సంధ్య

పెట్టెలోనుంచి దిగుతూన్నవాళ్లను చూసి నిశ్చేష్టయింది సంధ్య

ట్రయిన్ దిగుతూన్న అన్నపూర్ణమ్మగారిని చూసి అవాక్కయింది సంధ్య

"ఈ ట్రయిన్‌లో వస్తున్నానని ఎలా అనుకున్నావ్?" తనని రిసీవ్ చేసుకునేందుకు సంధ్య వచ్చిందనుకున్న అన్నపూర్ణమ్మగారు ఆశ్చర్యపోయింది

సంధ్యకు ఏమి సమాధానం చెప్పాలో అర్ధం కావటంలేదు

"అదేమిటే! చేతిలో సంచి! ఊరేమయినా వెళ్తున్నావా?"

"లేదమ్మా! బజారునుంచి వస్తున్నాను నా ఫ్రెండ్ వస్తానన్నది దానికోసం స్టేషనుకు వచ్చాను" అతకటానికి సంధ్య ప్రయత్నం

"వచ్చిందా మరి?"

"అదే చూస్తున్నాను — రాలేదు"

"సరే — పద - వెళ్దాం"

సూట్‌కేస్ పోర్టరు నెత్తిమీద పెట్టి ఇద్దరూ స్టేషను బయటకు నడిచారు

"దసరా సెలవులకు నీవు రానని రాసేస్తే మామయ్యగారింటికి వెళ్లానే — చూసిరావచ్చని"

ఉలుకూ పలుకూలేని సంధ్యను చూస్తే అన్నపూర్ణమ్మగారికి అర్ధంకావటంలేదు

గేటు దగ్గరి టికెట్ కలెక్టరు సంధ్య ఇచ్చిన టికెట్ చూసి "ఇది రాజమండ్రి టికెట్ మాడమ్! కౌంటరులో రిటర్న్‌చేస్తే డబ్బు రిఫండ్ చేస్తారు" అని టికెట్ తిరిగి యిచ్చివేశాడు

అన్నపూర్ణమ్మగారికి సంధ్య పద్ధతి అయోమయంగా వున్నది

ఆ టికెట్ మళ్లీ అతని చేతిలోనే పెట్టి విసవిసా నడిచి ఎదట వున్న రిక్షా ఎక్కి కూర్చున్నది సంధ్య అన్నపూర్ణమ్మగారు వెన్వకవచ్చి రిక్షా ఎక్కారు దారిలో మాట్లాడించినా సంధ్య పలకలేదు అన్నపూర్ణమ్మగారు అప్పటికి కొంత గ్రహించుకొన్నారు ఏదో దాచటానికి సంధ్య ప్రయత్నం చేస్తున్నది కాని దాచలేక, ఆ బరువు మోయలేక, బాధపడిపోతున్నది

ఇంట్లోకి వచ్చింతర్వాత - "ఇందాకటి నుంచి చూస్తున్నాను అదోలా ఉన్నావ్! అసలేం జరిగిందో చెప్పు సంధ్యా! కన్నతల్లి దగ్గఱ నీకు దాపరికమేమిటమ్మా!"

అన్నపూర్ణమ్మగారి అనునయ వాక్యాలకు, చల్లని గాలికి వర్షించే నల్లని మేఘాల్లా, సంధ్య కళ్ళు నీటికుండ లయాయి

జరిగిందంతా చెప్పి "అమ్మా! నాన్నగారు కాదనటమే కాదు, కసిరికొట్టారు నే చెప్పేది విన్పించుకోక విదిలించివేశారు నువ్వయినా నన్ను క్షమిస్తావా — అమ్మా!"

సంధ్య కంఠం గద్గదమయింది తల్లి ఒళ్ళో తల దాచుకుని బావురుమన్నది

సహజంగా పిరికిగుండె అయినా ఆ గుండెలో వయసు విరియించిన ప్రేమ ప్రసూనాల సౌరభం తల్లిదండ్రుల చాటున పెరిగిన పిల్ల అయినా ఆ కన్నె మనసులో మొలకెత్తిన ప్రణయభావం పలికించే గానమాధుర్యం —

కన్నతల్లి మనసు కలత చెందింది

(34వ పేజీ చూడండి)

సామాన్యుని సణుగుడు

టాపిక్ ఆఫ్ ది డే...

పట్నాల్లో గొబ్బెమ్మ లెక్కడ పెట్టాలి? పబ్లిక్ పాయిఖానా లాంటి గుమ్మాల్ని దయతలచి మునిసిపాలిటీవారు పది గంటల వేళకి ఊడ్పిస్తే కద్దు లేకపోతే లేదు రోడ్డు మీదకి చూస్తూ ఏ వికారాలు రాకుండా నడవకలిగితే పట్నాల్లో వాటి మీద వూడ్చి కల్లాపి చల్లి ముగ్గులెట్టినంత ఫలితం అసలు పది గంటలైతేగాని పారిశుధ్యపు పనివారికి తెల్లారదు అబ్బా! ఎన్ని ఉమ్ములు! ఎన్ని యివీ! ఎన్ని అవీ! కడుపులో ఏమీ లేకుండా మన మహానగరాల రోడ్లమీద నడవాలే తప్ప లేకపోతే హైరోడ్లమీద కక్కుకోమూ? అంట కల్చర్ సంగతి సరే రోడ్లు వూడ్చి ముగ్గులు పెట్టే కాలంలో హెల్త్ ఆఫీసరూ, సానిటరీ యిన్‌స్పెక్టర్ మునిసిపాలిటీ — సదరు టాక్సులూ గట్రా లేవుకదా అప్పటిదీ కల్చర్ కాని యివాళ అంటే పాపం వస్తుందేమో గాని వీధుల శుభ్రత వాళ్ల బాధ్యత కదా? — యీ గుమ్మాలు వూడ్చే అలవాటు గమ్మత్తయింది మనం యిలా వెళ్తాంటాం యిస్త్రీ బట్టలు తొడుక్కుని —

ఒక హోటలు కుర్రాడు కోటానుకోట్ల పాదధూళి క్రిములు గల గోనెపట్టాని తెచ్చి రోడ్డు మధ్యవో దులుపు దులుపుతాడు 'దీం దుంప తెగిరి యింతకన్నా యీ వూరిమీద ఎక్కడినించైనా తెచ్చి ఆటమ్‌బాంబు వెయ్యకూడదూనాయనా!' అందా మనిపిస్తుంది

ఇంకో దుకాణం ముందు అర్జంటుగా ధూళి మేఘాలు సృష్టిస్తూ వూడ్చేస్తూంటాడు మరో కల్చరల్ ప్రతినిధి ఆ తర్వాత నీళ్లు — జల్లేస్తూంటాడు ఆ దారిన పోయేవాళ్లు ఆ దుమ్ముకి, ధూళికి, నీళ్లకీ వారసులైనట్లు అనుభవించవల్సిందే కాకా హోటేలు కాకాగార్లు టీ గ్లాసులు కడిగి "ఛళ్లు"న ఎంతో లాఘవంగా యెంగిలినీళ్లు రోడ్డు మీదికి విసిరేస్తూంటారు వాటికి అడ్డం వెళ్తే మనం, వాళ్లదా తప్పు? మేడలమీది యిల్లాండ్రు చెత్తా చెదారం తెచ్చి ఆకాశంలో మేఘాలేవో సందేశాలు యిస్తూవుంటే వాటిని వింటూ వున్నట్లు పైకి చూస్తూ క్రింద పోయేవాళ్ల నెత్తిన పోసేస్తారు తుక్కు క్రింద కల్లాపి చల్లి ముగ్గులు పెట్టే యిల్లాండ్రు పట్నాల్లో వూడ్చవలసిన వేమిటో తెల్సును గనుక పనిమనుషుల మీద యీ సంస్కృతిని కాపాడే భారం తోసేస్తారు వాళ్లేమో యీ యింటి 'పని అమ్మాయి' ఆ యింటివేపు, ఆమె యిటువేపు ఆ చెత్తనూ నెట్టేసిపోతారు! కల్లాపికి గొబ్బెమ్మలకీ పేడ ఎక్కడ? దానికీ వెల వుంది ఉలాంటప్పుడు ఫర్ గెట్ ది కల్చర్ లెర్న్ సివిలి జేషన్ అండ్ స్పాయిల్ ది రోడ్, జాయిన్ ది మెజారిటీ ఇంతకీ యీ సంక్రాంతికి మార్నింగ్ షోతో విడుదలయ్యే బైస్కోపు లెన్ని? అదికదా మన టాపిక్ ఆఫ్ ది డే లెటజ్ సీ ది స్పెషల్ యిష్యూస్ ఆఫ్ ది డైలీస్ **[వీరాజీ]**

తల్లి — తండ్రి

(22 వ పేజీ తరువాయి)

ఆ తల్లి జాలిగుండె కరిగి నీరయింది

"లేమ్మా! లే!"

సంధ్యను భుజాలతో పొదివి పట్టుకుని లేపారు అన్నపూర్ణమ్మగారు

"నన్ను మన్నిస్తావా అమ్మా!"

"పిచ్చిపిల్లా! లెమ్మంటున్నాగా లే!"

తల్లి మాటల్లోని ఆప్యాయత సంధ్యకు ధైర్యం చేకూర్చింది ముఖ మెత్తింది సంధ్య కళ్ళు ఉబ్బి ఉన్నాయి, ముఖం వాచి ఉంది

"పెళ్లికి ముందే ప్రేమించి, వయసు ఆడించినట్లుగా అతనితో జత కట్టి ఆడిన నన్ను మన్నిస్తావా అమ్మా! పెద్దల అనుమతి ప్రసక్తి లేక, మనసు కోరినట్లుగా అతనికి జీవితం పంచి ఇచ్చిన నన్ను క్షమిస్తావా అమ్మా!"

"పిచ్చిపిల్లా! తల్లి బిడ్డను క్షమించటమేమిటి? బిడ్డలో తల్లికి తప్పు కన్పించదమ్మా!"

తల్లీ బిడ్డల అనుబంధాన్ని కొత్త కోణంలో నిర్వచిస్తున్న అన్నపూర్ణమ్మగారిలో సంధ్యకు మూర్తీభవించిన మానవత్వం గోచరించింది

క్లాసుమేటును ప్రేమించా నన్నంతవరకే విని, ఆ తర్వాత ఒక్క మాటా వినకుండా రామనాధంగారు విసరిన కసురుకు బెదిరిపోయిన సంధ్య, అన్నపూర్ణమ్మగారికి తను చెప్పదలుచుకున్నదంతా చెప్పింది కాని మరి ఒక్క విషయం మాత్రం దాచింది అది చెప్పే ధైర్యం లేక ఇప్పుడా దాచిన విషయం మానవత్వం ముందు మోకరిల్లుతోంది

"అమ్మా! భాస్కర్ మన కులం కాదమ్మా! అయినా నన్ను క్షమిస్తావా?"

కొమ్మన వున్న పండు అందుకున్న పిల్లవాడు అది కోసుకున్న తర్వాతే తృప్తిచెందేది! ఈలోగా ఏదీ అడ్డురాకూడదు సంధ్య పరిస్థితి అలాగే వున్నది అందిన స్వర్గం జారదుకదా! తల్లివంక ఆదుర్దాగా చూసింది

"మీ మనసులను కలిసినది ప్రేమ మీ జీవితాలను నడిపేది పవిత్రమయిన ఆ ప్రేమ మాత్రమే ఇక కులాల ప్రసక్తి ఎందుకు తల్లీ!"

అన్నపూర్ణమ్మగారి మాటలలో పరుచుకున్న హృదయ వైశాల్యానికి అవధులు కన్పించటంలేదు

"మరి నాన్నగారు"

"నేను చెప్పి ఒప్పిస్తాగా నీ సుఖమే మా సుఖం ధైర్యంగా వుండమ్మా!"

అన్నపూర్ణమ్మగారిలో సంధ్యకు అభయమిచ్చే దైవత్వం కన్పించగా ఆ అద్వైతమూర్తి ముందు మోకరిల్లింది ఆనందభాష్పాలు ఆ తల్లి పాదాలను అభిషేకిస్తున్నాయి

[అంతర్జాతీయ మహిళా సంవత్సరం సందర్భంగా ఈ కథ — బిడ్డ చేష్టలో తప్పు చూడని "తల్లి"కి — అంకితం
— రచయిత]

సినిమా

(29 వ పేజీ తరువాయి)

1975 లో మన చిత్రాలు, సాధించిన విజయాలు

పాఠకులకు కొత్త సంవత్సర శుభాకాంక్షలు

గత ఏడు విడుదలయిన చిత్రాలు 54, (డబ్బింగ్ కాకుండా) వీటిలో విజయం సాధించిన చిత్రాలు యిరవైకి రెండు తక్కువ కనిపిస్తున్నాయి (34 శతం అన్నమాట)

స్టార్‌వేల్యూ లేకుండా, కథాబలంతో, దర్శకుని చాతుర్య బలంతో అమోఘ విజయాన్ని సాధించిన చిత్రాలు రెండున్నాయి ఒకటి "స్వర్గం—నరకం" రెండు "ముత్యాల ముగ్గు"

హిట్ చిత్రాల నాయకుడు

1975 లో హిట్ చిత్రాల నాయకుడుగా 'నటరత్న" రామారావుగారిని, శోభన్‌బాబుగారిని పేర్కొనవచ్చు నందమూరి నటించిన 'శ్రీ రామాంజనేయ యుద్ధం, సంసారం, అన్నదమ్ముల అనుబంధం, ఎదురులేని మనిషి" చిత్రాలు అత్యధిక లాభాలను ఆర్జించిపెట్టాయి

శోభన్‌బాబుగారు నటించిన "దేవుడు చేసిన పెళ్లి, జీవనజ్యోతి, బలిపీఠం, జేబుదొంగ, సోగ్గాడు" చిత్రాలు ప్రేక్షకులను ఆకర్షించాయి

ఉత్తములు ఎవరు?

"బలిపీఠం"లో శోభన్‌బాబు, "దేవుడులాంటి మనిషి"లో కృష్ణ, "సంసారం"లో రామారావు, "జీవన జ్యోతి"లో వాణిశ్రీ, "బలిపీఠం"లో శారద, "పిచ్చోడి పెళ్లి"లో విజయనిర్మల, "మా వూరి గంగ"లో లక్ష్మిగార్లు వుత్తమనటన్ను ప్రదర్శించారు

ప్రత్యేక ప్రశంసలు!

"స్వర్గం — నరకం"లో ఫినిష్ పాత్రధారి దాసరిని, "ముత్యాల ముగ్గు"లో రావు గోపాలరావును, "మా వూరి గంగ"లో సత్యనారాయణను ప్రత్యేకంగా అభినందించాలి

"సంగీతం దర్శకత్వం"

"జేబు దొంగ"లో చక్రవర్తి, "దేవుడు చేసిన పెళ్లి"లో చలపతిరావు, "ముత్యాల ముగ్గు"లో మహదేవన్, "యశోదా కృష్ణ"లో రాజేశ్వరరావు మధురమైన సంగీతాన్ని వినిపించారు

దర్శకత్వంలో దాసరి, బాపు, విశ్వనాథ్‌గార్లు తమ ప్రత్యేకతను ప్రదర్శించారు

— శ్రీనివాస